

PRESUDA SUDA (prvo vijeće)

15. srpnja 2004. (*)

„Direktiva 83/183/EEZ – Prijenos boravišta iz jedne države članice u drugu – Porez koji se naplaćuje prije registracije vozila ili njegova stavljanja u uporabu“

U predmetu C-365/02,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 234. UEZ-a, koji je Sudu uputio Korkein hallinto-oikeus (Finska), u postupku koji je pokrenula

Marie Lindfors,

o tumačenju članka 1. Direktive Vijeća 83/183/EEZ od 28. ožujka 1983. o poreznim oslobođenjima koja se primjenjuju na konačni uvoz osobnog vlasništva pojedinaca iz države članice (SL L 105, str. 64.),

SUD (prvo vijeće),

u sastavu: P. Jann, predsjednik vijeća, A. Rosas, S. von Bahr, R. Silva de Lapuerta i K. Lenaerts (izvjestitelj), suci,

nezavisna odvjetnica: C. Stix-Hackl,

tajnik: H. von Holstein, zamjenik tajnika,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za M. Lindfors, P. Snell, *oikeustieteen kandidaatti*,
- za finsku vladu, T. Pynnä, u svojstvu agenta,
- za dansku vladu, J. Bering Liisberg, u svojstvu agenta,
- za grčku vladu, P. Panagiotounakos, D. Kalogiros i P. Mylonopoulos, u svojstvu agenata,
- za Komisiju Europskih zajednica, R. Lyal i I. Koskinen, u svojstvu agenata,

uzimajući u obzir izvještaj za raspravu,

saslušavši na raspravi 15. siječnja 2004. usmena očitovanja M. Lindfors, koju zastupa P. Snell, finske vlade, koju zastupa T. Pynnä, danske vlade, koju zastupa J. Molde, u svojstvu agenta, grčke vlade, koju zastupa M. Apessos, u svojstvu agenta, i Komisije, koju zastupaju R. Lyal i I. Koskinen,

saslušavši mišljenje nezavisne odvjetnice na raspravi održanoj 4. ožujka 2004.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Rješenjem od 10. listopada 2002., koje je Sud zaprimio 14. listopada 2002., Korkein hallinto-oikeus (Vrhovni upravni sud) uputio je Sudu zahtjev za prethodnu odluku na temelju članka 234. UEZ-a o tumačenju članka 1. Direktive Vijeća 83/183/EEZ od 28. ožujka 1983. o poreznim oslobođenjima koja se primjenjuju na konačni uvoz osobnog vlasništva pojedinaca iz države članice (SL L 105, str. 64.).
- 2 To je pitanje postavljeno u okviru spora između M. Lindfors i finskih tijela u vezi s porezom na motorna vozila koji joj je na temelju finskog zakonodavstva bio određen nakon prijenesa boravišta u Finsku.

Pravni okvir

Relevantne odredbe Direktive 83/183

- 3 Člankom 1. Direktive 83/183 predviđeno je:

„1. Svaka država članica, u skladu s uvjetima i u sljedećim navedenim slučajevima, oslobađa osobno vlasništvo koje su privatne osobe trajno uvezle iz druge države članice od poreza na promet, trošarine i drugih poreza na potrošnju koji se uobičajeno primjenjuju na takvo vlasništvo.

2. Posebna i/ili periodična davanja i porezi povezani s uporabom takvog vlasništva unutar zemlje kao što su, na primjer, naknade za registraciju motornog vozila, naknade za ceste i televizijske licencije, nisu obuhvaćeni ovom direktivom.”
[neslužbeni prijevod]

Finsko pravo

- 4 Relevantne su odredbe nacionalnog prava sadržane u Autoverolakij (1482/1994) (Zakon o porezu na motorna vozila) od 29. prosinca 1994., u verziji mjerodavnoj 1999. (u daljnjem tekstu: Zakon o porezu na motorna vozila).
- 5 Člankom 1. stavkom 1. Zakona o porezu na motorna vozila predviđeno je da se porez (u daljnjem tekstu: autovero) „plaća državi [...] prije registracije osobnog vozila ili njegova stavljanja u uporabu u Finskoj” [neslužbeni prijevod].
- 6 U skladu s člankom 2. navedenog Zakona, „stavljanje u uporabu u Finskoj znači uporaba vozila u prometu na finskom državnom području čak i ako vozilo nije registrirano u Finskoj.” [neslužbeni prijevod]. Tom je odredbom isto tako određeno sljedeće: „Međutim, uporaba vozila koje je registrirano u drugoj državi, a ne u Finskoj, i koje je fizička osoba sa stalnim boravištem u drugoj državi, a ne u Finskoj,

privremeno uvezla isključivo radi uporabe za vlastite potrebe do najviše šest mjeseci ne smatra se oporezivom uporabom vozila [...].” [neslužbeni prijevod]

- 7 U skladu s člankom 4. stavkom 1. navedenog Zakona, „[o]bveznik plaćanja poreza na motorna vozila je uvoznik vozila ili proizvođač ako je vozilo proizvedeno u Finskoj.” [neslužbeni prijevod]. Isto tako, člankom 5. Zakona predviđeno je da „[o]bveznik plaćanja poreza na motorna vozila mora platiti i porez na dodanu vrijednost na porez na motorna vozila”. [neslužbeni prijevod]
- 8 U vrijeme nastanka činjenica koje su dovele do glavnog postupka u članku 6. stavku 1. Zakona o porezu na motorna vozila bilo je navedeno:

„Dugovani je porez oporeziva vrijednost vozila umanjena za 4 600 FIM. Međutim, iznos poreza je uvijek najmanje 50 % oporezive vrijednosti vozila”. [neslužbeni prijevod]
- 9 U skladu s člankom 7. stavkom 1. navedenog zakona, porez koji se naplaćuje na uvezeno rabljeno vozilo porez je na ekvivalentno novo vozilo, umanjen na temelju proporcionalne ljestvice kojom se uzima u obzir razdoblje (izračunano u mjesecima) tijekom kojeg je vozilo bilo u uporabi.
- 10 U skladu s člankom 25. stavkom 1. navedenog zakona, „[p]orez na oporezivo vozilo u vlasništvu kućanstva, koje se uvozi u okviru prijenosa boravišta u Finsku umanjuje se za najviše 80 000 FIM” [neslužbeni prijevod] ako su zadovoljeni uvjeti određeni tom odredbom.

Glavni postupak i prethodno pitanje

- 11 Nakon boravka u drugoj državi članici M. Lindfors preselila se za stalno u Finsku te je u okviru prijenosa boravišta 4. kolovoza 1999. u Finsku uvezla osobno vozilo koje je bilo u njezinom osobnom vlasništvu i koje je stavila u uporabu u Nizozemskoj 1995. nakon što ga je kupila u Njemačkoj.
- 12 Poreznim rješenjem od 4. kolovoza 1999. Hangan tullikamari (carinski ured iz Hanka) (Finska) odobrio je M. Lindfors poreznu olakšicu od 80 000 FIM i odredio joj autovero koji je bila dužna platiti u iznosu od 16 556 FIM, uz porez na dodanu vrijednost u iznosu od 3 642 FIM, što je ukupno iznosilo 20 198 FIM (približno 3 400 EUR).
- 13 M. Lindfors podnijela je pritužbu protiv te odluke pred Helsingin hallinto-oikeus (Upravni sud Helsinki) (Finska). Ona smatra da autovero predstavlja porez na potrošnju koji je zabranjen člankom 1. stavkom 1. Direktive 83/183.
- 14 Njezina je pritužba odbijena. Helsingin hallinto-oikeus presudio je da se autovero kao porez koji se odnosi na registraciju vozila ili njegovu uporabu u prometu u Finskoj treba smatrati posebnim porezom koji se odnosi na uporabu vlasništva unutar zemlje u smislu članka 1. stavka 2. Direktive 83/183, a takav je porez izvan područja primjene navedene direktive.

- 15 M. Lindfors zatražila je od Korkein hallinto-oikeus dopuštenje za podnošenje žalbe na odluku Helsingin hallinto-oikeus.
- 16 Korkein hallinto-oikeus odlučio je prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Valja li članak 1. Direktive 83/183 [...] tumačiti u smislu da je porez na motorna vozila (autovero), koji se u skladu sa Zakonom o porezu na motorna vozila (Autoverolaki) naplaćuje za vozilo uvezeno u Finsku iz druge države članice u okviru prijenosa boravišta porez na potrošnju u smislu članka 1. stavka 1. te direktive ili je on poseban porez koji se odnosi na uporabu navedenog vlasništva unutar zemlje u smislu članka 1. stavka 2.?”

O prethodnom pitanju

Uvodna očitovanja

- 17 Svojom je presudom od 19. rujna 2002., Tulliasiamies i Siilin (C-101/00, Zb., str. I-7487., t. 61. i 80.), Sud već presudio da autovero predstavlja diskriminatorno unutarnje oporezivanje koje je zabranjeno člankom 90. UEZ-a u mjeri u kojoj iznos tog poreza na uvezeno rabljeno vozilo prelazi iznos preostalog poreza uključenog u vrijednost sličnoga rabljenog vozila koje je već registrirano na finskom državnom području.
- 18 Prethodno se pitanje odnosi isključivo na zakonitost naplaćivanja poreza kao što je autovero, bez obzira na način njegova izračuna ili njegov iznos, u slučaju prijenosa boravišta iz jedne države članice u drugu.

Očitovanja podnesena Sudu

- 19 M. Lindfors tvrdi da je autovero porez na potrošnju koji se naplaćuje zbog uvoza vozila na finsko državno područje. Takav bi porez trebao biti obuhvaćen oslobođenjem utvrđenim u članku 1. stavku 1. Direktive 83/183.
- 20 Prema mišljenju M. Lindfors, činjenica da je autovero porez na potrošnju u smislu navedene odredbe proizlazi ne samo iz značajki tog poreza, već i neizravno iz područja primjene Direktive Vijeća 83/182/EEZ od 28. ožujka 1983. o oslobođenju od poreza unutar Zajednice za određena prijevozna sredstva koja se privremeno uvoze iz jedne države članice u drugu (SL L 105, str. 59.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 9., svezak 2., str. 3.) i iz prijedloga Direktive Vijeća 98/C 108/12 o uređenju poreznog tretmana privatnih motornih vozila koja su trajno preseljena u drugu državu članicu zbog promjene boravišta ili se privremeno upotrebljavaju u državi članici u kojoj nisu registrirana (SL 1998, C 108, str. 75., i – izmijenjeni prijedlog – SL 1999, C 145, str. 6.).
- 21 Finska, danska i grčka vlada smatraju da se autovero ne može izjednačiti s porezom koji se uobičajeno primjenjuje na osobno vlasništvo koje privatne osobe trajno uvoze iz druge države članice u smislu članka 1. stavka 1. Direktive 83/183. Odlučujuća je okolnost za poreznu obvezu uporaba vozila na javnim cestama u Finskoj, čak i ako se predmetni porez uobičajeno naplaćuje pri registraciji. U svakom je slučaju autovero

kao poseban porez koji se odnosi na uporabu ili registraciju izričito isključen iz područja primjene navedene direktive na temelju njezina članka 1. stavka 2.

- 22 Komisija ističe da su člankom 1. stavkom 2. Direktive 83/183 isključene „naknade za registraciju motornog vozila” [neslužbeni prijevod] iz njezina područja primjene. Za razliku od poreza čija je namjena doprinos financiranju javne uprave, „naknade” predstavljaju naknade za usluge koje pružaju javna tijela. Prema mišljenju Komisije, autovero nije „naknada” koja se naplaćuje pri registraciji, već porez na potrošnju koji je zabranjen člankom 1. stavkom 1. navedene direktive u okviru prijenosa boravišta. Navedena se zabrana odnosi na poreze čiji je oporezivi događaj uvoz vlasništva u okviru prijenosa boravišta.
- 23 Komisija tvrdi da je porez već plaćen pri registraciji vozila i njegovom stavljanju u uporabu u državi podrijetla. Bila bi ugrožena sloboda kretanja ako bi država članica odredišta mogla ponovno naplaćivati porez na toj osnovi. Odredbe Direktive 83/183 valja tumačiti u svjetlu temeljnog prava na slobodno kretanje građana Unije propisanog člankom 18. UEZ-a.

Odgovor Suda

- 24 Prvo valja ispitati je li autovero, kako tvrde M. Lindfors i Komisija, obuhvaćen područjem primjene članka 1. stavka 1. Direktive 83/183. S tim u vezi treba istaknuti da nazivanje poreza kao takvog u nacionalnom pravu nije odlučujuće za ocjenu odnosi li se ta odredba na predmetni porez.
- 25 Ako se članci 1. i 2. Zakona o porezu na motorna vozila čitaju zajedno, vidljivo je da se autovero plaća prije registracije osobnog vozila ili njegova stavljanja u uporabu u Finskoj. Iz spisa, a osobito iz članka 2. tog zakona i očitovanja finske vlade i M. Lindfors proizlazi da se taj porez naplaćuje, uz iznimku privremenog uvoza, kao posljedica uporabe vozila u finskom cestovnom sustavu. Dakle, vlada objašnjava da je odlučujuća okolnost za naplaćivanje autovera uporaba vozila u prometu, čak i ako se porez uobičajeno naplaćuje pri registraciji. I M. Lindfors tvrdi da se Zakon o porezu na motorna vozila temelji na načelu da svaka uporaba vozila, bez obzira koliko minimalna bila, uključuje naplatu poreza.
- 26 U tim se okolnostima porez kao što je autovero ne može smatrati porezom povezanim s uvozom koji ne ulazi u područje primjene oslobođenja utvrđenog člankom 1. stavkom 1. Direktive 83/183. Oporezivi je događaj za taj porez uporaba vozila na finskom državnom području, koja nije nužno povezana s uvozom (u tom smislu vidjeti presudu od 29. travnja 2004., Weigel, C-387/01, Zb., str. I-4981., t. 47.).
- 27 Iz toga proizlazi da porez sa značajkama autovera ne ulazi u područje primjene oslobođenja od poreza predviđenog člankom 1. stavkom 1. Direktive 83/183.
- 28 Taj je zaključak potkrijepljen člankom 1. stavkom 2. Direktive 83/183. Budući da se autovero plaća kao posljedica uporabe vozila u Finskoj, porezi kao što je onaj o kojem je riječ u glavnom postupku predstavljaju „posebne poreze povezane s uporabom [...] vlasništva unutar zemlje” [neslužbeni prijevod] u smislu te odredbe.

- 29 M. Lindfors svoj argument ne može temeljiti ni na Direktivi 83/182, koja se odnosi na oslobođenja od poreza primjenjiva na privremeni uvoz određenih prijevoznih sredstava. Na temelju okolnosti da je, u skladu s člankom 1. navedene direktive, građanin Unije koji privremeno uvozi vozila u Finsku oslobođen plaćanja autovera, ne može se zaključiti da se na predmetni porez primjenjuje oslobođenje od poreza utvrđeno Direktivom 83/183, koja se odnosi na konačni uvoz vozila.
- 30 Prijedlogom direktive 98/C 108/12 nije dopušteno tumačenje Direktive 83/183 tako kako je tumače M. Lindfors i Komisija. Naprotiv, iz četvrte, pete i sedme uvodne izjave navedenog prijedloga proizlazi da je donošenje direktive o zabrani državama članicama da, kako je navedeno u članku 1. prijedloga, primjenjuju „trošarine, poreze na registraciju ili druge poreze na potrošnju [...] na osobna motorna vozila registrirana u drugoj državi članici i konačno stavljena u uporabu u toj državi članici u okviru prijenosa uobičajenog boravišta privatne osobe” [neslužbeni prijevod] postalo neophodno upravo zbog nedostatnosti pravila utvrđenih Direktivom 83/183, kako je istaknuo nezavisni odvjetnik Tizzano u svojem mišljenju u predmetu Weigel (gore navedena presuda, t. 52.).
- 31 Točno je, kako ističe Komisija, da autovero može imati negativan učinak na odluku građana Unije u vezi s ostvarivanjem njihovog prava na slobodno kretanje kako je predviđeno osobito člankom 18. UEZ-a.
- 32 Iako je sud koji je uputio zahtjev formalno ograničio svoje pitanje na tumačenje članka 1. Direktive 83/183, to ne sprečava Sud da nacionalnom sudu pruži sve elemente za tumačenje prava Zajednice koji bi mogli biti korisni za presudu u predmetu koji se pred njim vodi, neovisno o tome odnosi li se na to sadržaj pitanja nacionalnog suda ili ne (u tom smislu vidjeti presude od 12. prosinca 1990., SARPP, C-241/89, Zb., str. I-4695., t. 8., od 2. veljače 1994., Verband Sozialer Wettbewerb, pod nazivom „Clinique”, C-315/92, Zb., str. I-317., t. 7., i od 4. ožujka 1999., Consorzio per la tutela del formaggio Gorgonzola, C-87/97, Zb., str. I-1301., t. 16., i gore navedenu presudu Weigel, t. 44.).
- 33 Stoga valja ispitati učinak članka 18. UEZ-a kako bi sud koji je uputio zahtjev mogao ocijeniti je li primjena autovera u slučaju kao što je onaj u glavnom postupku u skladu sa zahtjevima proizišlima iz te odredbe.
- 34 S tim je u vezi već bilo presuđeno da se Ugovorom o EZ-u građaninu Unije ne nudi nikakvo jamstvo da će prijenos njegovih djelatnosti u državu članicu koja nije država članica u kojoj je prethodno boravio biti neutralan u pogledu oporezivanja. Uzimajući u obzir razlike u poreznim zakonodavstvima država članica, takav prijenos može za građanina biti povoljan ili nepovoljan u pogledu neizravnog oporezivanja, ovisno o okolnostima. Iz toga u načelu proizlazi da eventualni nepovoljan položaj u usporedbi sa situacijom u kojoj je dotični građanin obavljao djelatnosti prije prijenosa nije u suprotnosti s člankom 18. UEZ-a, pod uvjetom da se predmetnim zakonodavstvom dotičnog građanina ne stavlja u nepovoljan položaj u odnosu na one koji već podliježu takvom porezu (vidjeti gore navedenu presudu Weigel, t. 55.).
- 35 Iz spisa proizlazi da je Zakonom o porezu na motorna vozila u članku 25. stavku 1. predviđena porezna olakšica u iznosu do 80 000 FIM (13 455 EUR) osobito za građane Unije koji ostvaruju svoje pravo slobodnog kretanja u okviru prijenosa

boravišta u Finsku. Na sudu je koji je uputio zahtjev da provjeri može li se primjenom te odredbe i drugih odredaba nacionalnog prava osigurati da M. Lindfors u pogledu predmetnog poreza ne bude stavljena u nepovoljniji položaj u odnosu na građane koji imaju stalno boravište u Finskoj. Ako sud koji je uputio zahtjev utvrdi postojanje takvoga nepovoljnog položaja, morat će ispitati je li ta razlika u postupanju opravdana objektivnim razlozima neovisnim o boravištu dotičnih osoba i proporcionalnim legitimnom cilju koji se želi ostvariti nacionalnim pravom (vidjeti presudu od 11. srpnja 2002., D’Hoop, C-224/98, Zb., str. I-6191., t. 36.).

- 36 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na prethodno pitanje valja odgovoriti kako slijedi:

Članak 1. Direktive 83/183 treba tumačiti u smislu da mu u okviru prijenosa boravišta vlasnika vozila iz jedne države članice u drugu nije protivno naplaćivanje poreza kao što je porez utvrđen Zakonom o porezu na motorna vozila prije registracije vozila ili njegova stavljanja u uporabu u državi članici u koju se boravište prenosi. Međutim, uzimajući u obzir zahtjeve proizišle iz članka 18. UEZ-a, na sudu je koji je uputio zahtjev da provjeri može li se primjenom nacionalnog prava osigurati da u pogledu navedenog poreza dotični vlasnik nije stavljen u nepovoljniji položaj u odnosu na građane koji imaju stalno boravište u predmetnoj državi članici i, kad je to primjenjivo, je li takvo različito postupanje opravdano objektivnim razlozima neovisnim o boravištu dotičnih osoba i proporcionalnim legitimnom cilju koji se želi ostvariti nacionalnim pravom.

Troškovi

- 37 Troškovi finske, danske i grčke vlade te Komisije, koje su podnijele očitovanja Sudu, ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD (prvo vijeće),

odlučujući o pitanju koje je uputio Korkein hallinto-oikeus rješenjem od 10. listopada 2002., odlučuje:

Članak 1. Direktive 83/183 od 28. ožujka 1983. o poreznim oslobođenjima koja se primjenjuju na konačni uvoz osobnog vlasništva pojedinaca iz države članice treba tumačiti u smislu da mu u okviru prijenosa boravišta vlasnika vozila iz jedne države članice u drugu nije protivno naplaćivanje poreza kao što je porez određen finskim Autoverolakijem (1482/1994) (Zakon o porezu na motorna vozila) prije registracije vozila ili njegova stavljanja u uporabu u državi članici u koju se boravište prenosi. Međutim, uzimajući u obzir zahtjeve proizišle iz članka 18. UEZ-a, na sudu je koji je uputio zahtjev da provjeri može li se primjenom nacionalnog prava osigurati da u pogledu navedenog poreza dotični vlasnik nije stavljen u nepovoljniji položaj u odnosu na građane koji imaju stalno boravište u predmetnoj državi članici i, kad je to primjenjivo, je li različito postupanje opravdano objektivnim razlozima neovisnim o boravištu

dotičnih osoba i proporcionalnim legitimnom cilju koji se želi ostvariti nacionalnim pravom.

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourggu 15. srpnja 2004.

[Potpisi]

* Jezik postupka: finski.

RADNI PRIJEVOD